

Siunnersuut uunga: Suliniutini angisuuni illuliortiternernik sanaartornernillu suliassat pillugit Inatsisartut inatsisaata nr. 25, 18. december 2012-imeersup allanngortinnissaa pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx, yy 2013-imeersoq (suliniutitut angisuunut inatsit)

(Sulisunut nunanit allaneersunut aningaasarsiat atorfeqarnermilu atugassarititaasut pillugit malittarisassat ersarissaavigineqarnerat allanngortinneqarnerallu, ataatsimoorussamik isumaqatigiissutit aammalu sulisunut pisinnaatitaaffiit atortinneqarnerat sulisartullu eqqartuussiveqarnerat eqqarsaatigalugit, il.il.)
(Inuussutissarsiornermut Aatsitassarsiornermullu Naalakkersuisoq)

pillugu

Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Siunnersuutip aappassaaneernejarnerani tunniunneqartoq

Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaq suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:
Inatsisartunut ilaasortaq Knud Kristiansen (Atassut)
Inatsisartunut ilaasortaq Jens B. Frederiksen (Demokraatit)
Inatsisartunut ilaasortaq Ruth Heilmann (Siumut)
Inatsisartunut ilaasortaq Kalistat Lund (Inuit Ataqatigiit)
Inatsisartunut ilaasortaq Aqqaluaq B. Egede (Inuit Ataqatigiit)

UKA2013-imi siullermeerinerup kingorna ataatsimiititaliap siunnersuut misissorpaa aammalu isumaliutini naliliininilu Inatsisartunut matumuuna saqqummiullugit.

1. Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Suliniutini angisuuni illuliortiternernik sanaartornernillu suliassat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 25, 18. december 2012-imeersoq (suliniutitut angisuunut inatsit) ulloq 1. januar 2013-imi atuutilerpoq. Suliniutitut angisuunut inatsit malillugu akuersissuteqartoqarneranik Naalakkersuisut suli nalunaaruteqanngillat.

Suliniutitut angisuunut inatsit innuttaasunit annertuumik oqallisigineqarpoq. Pissutsit immikkut oqallisigineqartut ilaat tassaapput sulisunut nunanit allaneersunut akissarsiatigut

atorfeqarnermilu atugassarititaasut, ataatsimoorussamik isumaqatigiissutit aammalu sulisoqarnermi inatsisitigut pisinnaatitaaffiit atortinneqarnerat il.il. pillugit apeqqutit. Pingaartumik suliniutinut angisuunut inatsimmi § 10 atuuttoq oqallinnissamut tunngavissiivoq.

Taamaattumik allannguutissatut siunnersuut manna aqputigalugu sulisoqarnermi inatsisitigut maleruqqusat Kalaallit Nunaanni sulisunut nunanit allaneersunut qanoq atorneqarnissaasa erseqqissaatigineqarnissaa aammalu suliniutini angisuuni pissutsit pillugit annertunerusumik ersarissaanissaq siunertaralugu taakkununga atatillugu sulisoqarnermi inatsisitigut maleruqqusanik atuneq pillugu aalajangersakkanik allanik aalajangersaanissaq Naalakkersuisut kissaatigaat, taamaalilluni pisortani oqartussaasut, suliniutinut ingerlatseqatigiiffiit, sulisartut kattuffiisa aammalu sulisitsisut kattuffiisa maleruqqusat malillugit sulinissaat atuinissaallu oqinnerulersinnaaqullugu. Suliniutinik angisuunik 5 milliarder kr.-inik amerlanernilluunniit missingersuutitalinnik sanaartornermi suliniutinut angisuunut inatsisip taamaallaat atorneqarsinnaanera inatsisissatut siunnersuutikkut allanngortinneqanngimmat erseqqissaatigissallugu ataatsimiititaliaq tunngavissaqarsoraq.

2. Siunnersuutip Inatsisartunit siullermeerneqarnera

Inatsisissatut siunnersuut suliniutinut angisuunut inatsimmi atuuttumi paragraffinik ataasiakkaanik ataatsimut isigalugu erseqqissaataasoq partiit akornanni ataatsimut isigalugu isumaqatigineqartoq ataatsimiititaliamit oqaatigineqarsinnaavoq. Inatsisip allannguutaata Inatsisartunit isumaqatigiittunit akuerineqarnissaa pingaaruteqassasoq oqallinnerup nalaani oqaatigineqarpoq, taamaalilluni Kalaallit Nunaanni siunissami suliniutinik angisuunik ingerlatsinissani maleruqqusat sorliit atuutissanersut illuatungeriinnit tamanit ersarissamik ilisimaneqaqqullugu.

3. Tusarniaanermut akissutit

Siunnersuut piffissami 16. august – 13. september 2013 Namminersorlutik Oqartussat internetimi tusarniaavianniitineqarpoq. Tusarniaanermut makkunanit akissutit tiguneqarput:

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfik, Ineqarnermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik, Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Kalaallit Nunaanni Sulitsisisut Peqatigiiffiat, S.I.K., KANUKOKA, Grønlandske Advokater, inatsisinik atortitsinermut ministeriaqarfik, IMAK, Nunatsinni Perorsaasut Kattuffiat, Royal Arctic, Qeqqata Kommunia, Akademikernes Sammenslutning i Grønland, IronBark, Zinc Limited.

Tusarniaanermut akissutit arlallit inatsisissatut siunnersuummut saqqummiunneqaqqaartumut sanilliullugu ilusiliinikkut atortutigullu allannguineranut peqataaqataasimasut ataatsimiititaliap

paasivaa. Tusarniaanerup ingerlanneqarneranut atatillugu ataatsimiititaliaq oqaaseqaatissaqanngilaq, piffissarli naammaginartumik sivisussuseqarsimasutut isigalugu.

3.1 Tusarniaaffigisat qitiusumik inissisimasut oqaaseqaataat

Inatsimmut allannguutissat saqqummiunneqartut tusarniaaffigisat akornannit ataatsimut isigalugu aamma tapersorneqartut ataatsimiititaliap maluginiarpa, soorluttaaq suliniutinut angisuunut inatsimmut siunnersuutaaqqaartumut 2012-imi ukiakkut ataatsimiinnermi Inatsisartunit sukumiisumik oqaluuserineqartumut atatillugu tusarniaanermut akissutit taamani nassiunneqartut arlaleriarluni innersuussutigineqartut. Siuliani oqaatigineqareersutut tusarniaanermut akissutit inatsisissatut siunnersuutaaqqaartumut sanilliullugu allannguutinik arlalinnik ilusiliinikkullu immikkoortiterinernik inerineqartut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Tassunga atatillugu tusarniaanermut akissutit qitiusut aammalu Naalakkersuisut tusarniaaffigisanik attaveqarnerat ataatsimiititaliamit sammineqassapput aammalu tassunga atatillugu nammineq tamatumunnga oqaateqaateqarlunilu isummani saqqummitissallugit.

3.1.2 Aatsitassarsiornermik ingerlataqartunut ersarissumik sinaakkutissanik aalajangersaalluni suliniutinut angisuunut inatsisip politikikkut annertuumik taperserneqarnissaa maanna sulissutigineqarmat **Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiata** pingaartilluinnarpa, taamaalilluni aningaasaliisartut suliffeqarfiillu sinaakkutissatigut atugassarititanik pisariitsunik unammillersinnaassuseqartunillu peqarsinnaaqqullugit. GA isumaqarpoq oqariaatsit ”Kalaallit Nunaanni suliffeqarfiit, sulisartut kalaallit aammalu assartuisitsisoq” ersarinnerusumik nassuiarneqassasut. Kiisalu GA-p Royal Arctic assigalugu siunnersuutigaa RAL ”First refusal”-imik tunngaveqartumik assartuussisarnermik neqeroorfigineqassasoq.

Aalajangersakkanik erseqqinnerusunik Kalaallit Nunaanni suliffeqarfiit sulisartullu kalaallit atorneqarnissaannut qulakkeerisussanik suliniutinut angisuunut akuersissummi Naalakkersuisut aalajangersaassasut Naalakkersuisut tassunga atatillugu oqaatigaat. Inatsit taanna naapertorlugu IBA-mik isumaqatigiissuteqarnermut atatillugu suliffeqarfimmi illuatungerisat akuutinneqassapput, taamaalillutillu kalaallit suliffeqarfiinik atuinissaq pillugu IBA-mik isumaqatigiissummi piumaqaataasut malinneqarnissaat siunertaralugu Kalaallit Nunaanni suliffeqarfiit qanoq ittut kalaallit suliffeqarfiisut isigineqassanersut aamma sunnuteqarfissallugu. Sulisut kalaallit kikkunersut IBA-mik isumaqatigiissummi aamma nassuiarneqarput.

RAL-ip ”First refusal”-imik tunngaveqartumik assartuussisarnermik neqeroorfigineqarnissaanik siunnersuummut atatillugu Naalakkersuisut oqaatigaat Kalaallit Nunaata nunanut aatsitassarsiorfiusunut allanut naleqqiulluni unammillersinnaassusia nunanit allanit qaffasinnerusumik assartuinnermi aningaasartuuteqarnikkut annertunerusumik artorsartinneqassappat tamanna ilungersunartuussasoq aammalu umiarsuaatileqatigiit

unammillertimik akigitinniagaanik ilisimasaqarunik naalagaaffiup pigisaatut kisermaassaqartutut kingornatigut suliassamik tigusiinnartassappata umiarsuaatileqatigiit assartuinnermik suliassanut neqeroorusiornissamat aningaasanik aturusunngitsut amerlassagunartut. Kiisalu siunnersuut niueqatigiinnermi teknikikkut aporfissaliisussaanginnermut Kalaallit Nunaata nunani tamalaani pisussaaffigisaanut akerliussasoq nalilerneqarpoq.

Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap oqaaseqaataa:

Inatsimmi sinaakktissat siunertarisallu erseqqinnerusumik immersorneqarnissaanni oqaloqatigiinneq aqutissatut atussaanerpaassasoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Taamaalilluni IBA-mik isumaqatigiissutissat kattuffinnik ingerlaavartumik suleqateqarnikkut Naalakkersuisunit naleqqussarneqassasut tunngavissaatinneqarpoq, taamaalilluni taakku suliffeqarnermi pissutsinut naapertuuteqqullugit aammalu suliffeqarfitta aaqqissuussaanerannut iluaqutaasinnaaqullugit. Sinaakktitut inatsimmi suliniutinut angisuunut inatsisitut ittumi ilusiliinikkut immikkoortukkuutaat annikinnerpaat allaat ilanngullugit inatsisiliortoqarsinnaangitsoq, taamaattorli suliame matumani inatsisiliortut kingornagut sulisartut kattuffiinit kommuninillu kiisalu Naalakkersuisunit suliame matumani pissutsit pillugit maanna ilisimasanik pisariaqartunik peqartunit immersorneqarsinnaasunik sinaakktissiisinnaasut maleruagassiisinnaasullu ataatsimiititaliaq tunngaviumik isumaqarpoq. Tassunga atatillugu IBA-mik isumaqatiginninniarnissani illuatungeriit ataatsimut kivitseqqullugit ataatsimiititaliamit kaammattorneqassapput.

Suliniutinut angisuunut inatsimmi first refusal¹-imik tunngaveqartumik (piseqqaarsinnaatitaanermik isumaqartumik) RAL-imut aalajangersakkamik ilanngussisoqarnissaa eqqarsaatigalugu Naalakkersuisut nalornissuteqarmata ataatsimiititaliap paasisinnaavaa. Suliniutinullu angisuunut atatillugu assartuinnermi suliassani unammilleqatigiinnermi nalinginnaasumik atugassarititaasut malillugit neqerooruteqarnissamat RAL-ip sapinngisamik annertunerpaamik periarfissaqarnissaa Naalakkersuisunit sulissutigineqassasoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

3.1.3. SIK tusarniaanermut akissummini isummanik makkuninnga ilaatigut oqaatigisaqarpoq:

Inatsimmi allannguutissatut siunnersuutit aqqummut eqqortumut alloriarnerusut. Tunngaviumik akissarsiat isumaqatigiissutitigut maleruagassiorneqartussat ilagiinnarpaat. Tapit, soorlu qaangiuttoornermut tapit, sulisut nikerarnerannut tapit, sapaatini nalliuttunilu sulinnermut tapit, akorternissaraluumut taarsiullugu tapit aammalu angalanermut, nerisaqarnermut ineqarnermullu aningaasartuutit matussusiiffigisinnaatitaanerat

¹ Piseqqaarsinnaatitaaneq: Allanit siulliulluni atugassarititaasut erseqqinnerusumik aalajangersarneqartut tunngavigalugit isumaqatigiissuteqarsinnaatitaaneq.

atuutsinneqanngippata nunanit allanit sulisorisat nunatsinni suliffeqarfinni assersuussinnaasanut eqimattakkuutaanut naleqqiullutik malunnartumik appasinnerusumik aningaasarsiaqarnissaat tamatuma nassatarissavaa.

§ 10c, imm. 1 imatut allanngortinneqassasoq SIK-p siunnersuutigisimavaa

” Nunanit allanit sulisorisamut ataatsimoorussamik isumaqatigiisummi imaluunniit atorfinitsitaanissamut isumaqatigiisummi nal. akunneranut ilanngullugit kalaallit suliffeqarfimmi illua ’tungerisaasa sinniisuunerpaat akornanni ataatsimoorussatut isumaqatigiisutini aalajangiussatut sulias-saasumut naleqqiullugu tapiliutit pingaarutilinnut naleqqiullugit nal. akunneranut appasinnerusumik akissarsiassamik aalajangiisoqarsinnaanngilaq”.

SIK-p oqaaseqaatai § 10c, imm. 1-ip oqaasertalerneqarnerata allanngorneqarneranik kinguneqarput, tamatuma kingorna tunngaviusumik akissarsiat aammalu akorternissaraluamut taarsiullugu tapit minnerpaaffissatut akissarsiassanut ilaatinneqalerlutik. Naalackersuisut paasissutissiipput tapit allat ilanngunneqanngitsut, tassami piffissami killilimmi aammalu suliasamat killilikkami sulinissaq siunertaralugu nunamut suliarorallartuusut pineqarmata. Tapinik assigiinngitsunik ilusilersuinerit suliap aammalu piffissap suliffiusup, piffissani suliarorallarfiusuni piffissap suliffiusup aammalu piffissani sulinngiffiusuni sunngiffiup akornanni allatut oqimaqatigiissaariffiusariaqartartup, aaqqissuunneqarnerannut qanimut atatinneqassapput. Taamaattumik Naalackersuisut isumaqarput sulisorisap sulisitsisullu akornanni isumaqatigiisummi pissutsit tamakku maleruagassiuunneqartariaqartut.

SIK-p nangilluni oqaatigaa *”inatsisissatut siunnersuummi pingaarutilittut sanngeequt aamma tassaasoq § 10c, imm. 3 naapertorlugu sulisitsisoq sulisorisap aningaasarsiaani angalanermut, nerisaqarnermut najugaqarnermullu aningaasartuutininik ilanngaateqarsinnaanera.”*

SIK-p oqaaseqaataa § 10c, imm. 2-4-p peerneqarnerannut tunngavissiivoq, taamaalillu nerisaqarnermut ineqarnermullu il.il. aningaasartuutit pillugit aalajangersakkanik inatsisissatut siunnersuut tamatuma kingorna ilaqarunnaarluni.

Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap oqaaseqaataa:

SIK-p tusarniaanermut akissutai Naalackersuisut malinniarsimagaat ataatsimiititaliap paasivaa. Tapit assigiinngitsut ilusilersorneqarnerat isumaqatigiisummi maleruagassiuunneqartariaqarnerannik Naalackersuisut oqarnerat suliasat angisuut pillugit sulisitsisunik inaarutaasumik isumaqatigiisutininik ilusilersuinerimut atatillugu SIK aammalu suliatiqut kattuffiit allat pingaarutilittut inissisimanerannik akuerinninnertut ataatsimiititaliamit paasineqarpoq. Nerisaqarneq ineqarnerlu pillugit aalajangersakkap peerneqarnissaanik SIK-p kissaataa sulisitsisut nerisaqarnermut ineqarnermullu akissarsianit

qanoq amerlatigisunik ilanngaassisinnaaneranni ilanngaatigineqarsinnaasut qummut killeerunnerannik siunissami kinguneqarsinnaammat oqaatigissallugu ataatsimiititaliaq tunngavissaqarsoraq. Sulisartut tamatumani illersorneqannginnerat naapertuutinngitsutut ataatsimiititaliamit isigineqarpoq. Inatsimmi maanna atuuttumi (Inatsisartut inatsisaat nr. 25, 18/12 2012) tamanna pillugu maleruagassaq ilanngunneqarpoq aammalu aalajangersakkamut nassuiaatini ilaatigut makku oqaatigineqarlutik:

"Maleruagassap qulakkiissavaa sulisup isumaqatigiissutini aalajangerneqarsimasuni akissarsiatigut atorfinitsitaanermilu atugassarititaasunik piumasaqassalluni pisinnaatitaaffimminik atuinnginnissaanut.

"Sulisartup sulisitsisup nukittunertut iliornissaanut illersornissaa, immimut ataasiakkaanik isumaqatigiissuteqarnerup atornerlunnissaanut, taamaalilluni qaffasinnerunini atornerlullugu sulisoq tunngaviusumik akissarsiassat ikinnerpaaffissaat pillugu pisinnaatitaaffianik arsaarlugu.

"Sulisup tunngaviusumik akissarsiassaasa ikinnerpaaffissaasa qulakkeernissaasa saniatigut, isumaqatigiissut sulisumut ajoqutaasutut atuutsinneqassanngilaq, taanna eqqarsaatigisassanik isumaqatigiissut malillugu sulisitsisup akiligassai allanik pisinnaatitaaffimminik pinngitsoorpat."

Aammattaaq inatsimmut nassuiaatini naatsorsuinnermut assersuuteqarpoq, ilaatigut nerisaqartitsinerumut ineqartitsinermullu il.il. sapaatip akunnikkaartumik ilanngaatigisassat amerlanerpaaffissaata naatsorsornissaani 1.050,00 kr.-inik missingigaq aallaaviussasoq oqaatigineqarluni. Ataatsimiititaliap nassuiaatinut taakkununga innersuussilluni aningaasartuutitut taakkununga siunissami missingiinerit assinganik qaffasissuseqarnissaat aammalu taassumanga annertuumik allaanerussuteqannginnissaat ataatsimiititaliamit naatsorsuutigineqarpoq.

Tamanna tunngavigalugu ataatsimiititaliap isumaqatigiittup siunnersuutip matuma aappassaaneernejarnissaanut allannguutissatut siunnersuut saqqummiuppa, taanna malillugu nerisaqartitsinerup ineqartitsinerullu akissarsianit ilanngaatigisarnissaanut killissaq aalajangersarneqarsinnaalluni. Ataatsimiititaliap allannguutissatut siunnersuutaa isumaliutissiissummut matumunnga ilanngussatut ilanngunneqarpoq.

3.1.4. Grønlandske advokater ilaatigut isumaqarput:

"Kalaallit Nunaanni inatsimmi ataatsimoorussamik sulisartoqarnermut malittarisassianik allattuinnissaq nalinginnaasuunngitsutut isigineqarpoq, "Kalaallit Nunaanni nalinginnaasumik sulinermi malittarisassat" naapertorlugit atuuttunut naleqqiullugu sulisartut kattuffii pitsaaneruserumik inatsisitigut inissisimaffimmik pisuni tamani tunniussisoqanngilaq, arlaleriarluni tassunga innersuutit inassutigineqarput. Taamaattumik tassunga tunngatillugu § 10b pisariaqanngitsuusutut isikkoqarpoq."

Naalakkersuisut tassunga atatillugu oqaatigaat annertuumik oqallittoqarnera pissutigalugu Kalaallit Nunaanni sulisoqarnermi inatsisit ataatsimoorussat nalinginnaasut suli atuunnerisa

inatsimmi naqissuserneqarnissaat naapertuuttut isigineqarsimasoq, taamaattumillu sulisartut kattuffii akerliuermik pisarnertut iliuuseqarnissaminnut periarfissaqartut.

Suliassami angisuumi atugassatut sulisussanik nunanit allaneersunik kina atorfinititsinersoq apequtaatinnagu akissarsiatigut atorfinitinneqarnikkullu atugassarititaasunut inatsimmi piumasaqaatit eqquutsinneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaanut tullerriiaartutut attuumasunut akisussaaffiup suliniummut ingerlatseqatigiiffimmut erseqqissaatigineqarnissaa § 10a, imm. 3-mi siunertarineqartoq Naalakkersuisut tassunga atatillugu oqaatigaat. Grønlandske Advokaterinit oqaaseqaat tunngavigalugu § 10a, imm. 3-mut nassuiaammi ilassuteqartoqarpoq, tassani allassimalluni ”Tullerriiaartutut attuumasunut akisussaaffik akissarsiatigut sulinermilu atugassaritigut inatsisip piumasaqaataanut tunngasuuvoq.”

Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap oqaaseqaataa

Assersuutigalugu akissarsiatigut sulinikkullu pissutsinut atatillugu naapertuuttoqarunnaassagaluarpat pingaarnertut sanaartortitsisoq inatsisit eqqarsaatigalugit pilersuisup tunuanut toqqorsinnaajunnaarlugu tullerriiaartutut attuumasunut akisussaaffik inatsimmi erseqqissarneqarmat ataatsimiititaliamit naapertuulluinnartutut isigineqarpoq. Pingaarnertut sanaartortitsisup paatsuugassaannngitsumik akisussaatinneqarsinnaanera pingaaruteqarpoq, taamaalilluni pisariaqartutut isigineqarpat Naalakkersuisut ingerlaannartumik akulerussinnaaqullugit.

4. Ataatsimiititaliap siunnersuummik sularinninnera

Maanna inatsisissatut siunnersuut suliniutinut angisuunut inatsisip ilusiliinikkut oqaatsitigullu naleqqussarneqarneranik arlalinnik imaqarpoq. Suliniutinut angisuunut inatsisissatut siunnersuutaaqqaartoq annertuumik oqallinnermik nassataqarpoq aammalu taamani Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaasup allannguutissatut arlalinnik siunnersuuteqarneranut tunngavissiilluni.

Inatsisip misilinneqarnissaanut atuutsinneqalernissaanullu piffissannngortoq ataatsimiititaliaq tunngaviusumik isumaqarpoq. Inatsisissatut siunnersuutip taperserneqarnissaanut partiit akornanni ataatsimut isigalugu isumaqatigiittoqartoq ataatsimiititaliap paasivaa, taamaalilluni suliniutissanut angisuunut sinaakutissatut piumasaqaatit politikikkut sapinngisamik annertunerpaamik isumaqatigiittoqarnera tunngavigalugu aalajangersarneqarsinnaaqullugit.

Inuussutissarsiornermut politikimi suliassat annertuut pillugit nalornissuteqarnek inuussutissarsiornermik ineriartortitsinitsinnut ajoqusiisinnaasoq, taamaattumillu politikikkut sapinngisamik ersarissumik nunarsuarmioqatitsinnut oqariartuuteqarnissaq pingaaruteqartoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. ISUA-ni suliniummut atatillugu London Mining piaanissamut akuersissuteqarfigineqarsimasoq Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Taamaattorli suliniut piviusunngortinneqarsinnaassappat

ingerlatseqatigiiffiup 14 mia. kr.-it missaannik aningaasaliinissaa kiserngoruuppoq. Paatsoortoqaqqunaguli ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq aatsitassanut tunngasuni suliniutit angisuut maleruagassiorneqarnissaat kisiat siunertaralugu suliniutitut angisuunut inatsit suliarineqanngimmat. Taamaalilluni inatsisissatut siunnersuut suliniutitut angisuunut sunulluunniit, assersuutigalugu Alcoap Maniitsumi aluminiumimik aatsitsivimmik suliniutaanut aamma pingaaruteqassaaq.

Suliniutitut angisuunut inatsisip inaarutaasumik aalajangersarneqarnera ingerlatseqatigiiffinnut Kalaallit Nunaanni suliniutinik angisuunik pilersitsinissamik maanna kissaateqartunut iluaqutaajumaartoq ataatsimiititaliap neriuutigaa, taamaalilluni suliniutini taakkuni piviusunngortitsinissamut pisariaqartumik sinaakktissaqartoqarsinnaaqqullugu.

Tunngaviummik isigalugu inatsisissatut siunnersuummi sumiluunniit pitsanngoriaateqartoqartuaannarsinnaasoq ataatsimiititaliap isumaqatigaa. Taamaakkaluartoq inuiaqatigiinnitsinni pissutsinut ineriartornernullu maleruagassiuunneqartariaqartunut sunniuteqarluartumik qisuariarnissaaq inatsisiliortut aamma akisussaaffigaat. Taamaattumik mianerisassanik assigiinngitsunik suliatsinnut ataqatigiissinneqartussanik isumaliutigineqartussanillu peqartuaannarpoq.

Taamaalilluni suliniut angisooq piviusunngortinneqarpat inatsit siunissami qanoq atuutsinneqarnersoq Naalakkersuisunit peqqissaartumik malinnaaffigineqassasoq ataatsimiititaliamit soorunami naatsorsuutigineqarpoq. Sulisunut tikisitanut akissarsiatigut atugassarititaasut il.il. maleruagassanik avaqqutsinikkut ajorseriaateqartinneqannginnissaat Naalakkersuisunit ingerlaavartumik nakkutilliivigineqassasoq ataatsimiititaliamit naatsorsuutigineqarpoq.

5. Ataatsimiititaliap inassuteqaataa

Allannguutissatut siunnersuut akuerineqassasoq ataatsimiititaliap isumaqatigiittup inassutigaa

Inuit Ataqatigiit immikkut ittumik oqaaseqaataat:

Ataatsimiititaliap suliniutitut angisuunut inatsimmut tunngatillugu sulinera piffissamik sivisunerusumik periarfissinneqarnissaa naaperiutigisimagaluarparput. Sulisartut pisinnaatsitaaffii pillugit kukkusumik atugassaqartitsisoqannginnissaa qulakkeerniarlugu ILO konvention-it aalajangersagaanut uniuuttoqaratarsinnaanera tamakkiisumik ataatsimiititaliap qulakkeersimannngimmagu. Pingaartillugit qulaajarneqartariaqarput ILO convention nr.-mut ukua taaneqartut: ILO konvention nr. 29 - 87 – 94 – 98 – 105 - 110 – 111 aammalu nr. 169.

Taamaattorli nunatta avataaniit suliaortortussat aammalu sulisartut nunaqavissut nunaqavissullu suliffeqarfiutaasa tamarmik assigiimmik pineqarnissaat ataatsimiititaliap qulakkeerniarsimavaa. Tamatumani ilanngullugu naalakkersuisut qulakkeertariaqarpaat IBA aqutigalugu nunatsinni suliffeqarfiit sulisuisalu qaffasissumik angusaqarnissaat aqutissiuunniarnissaat. Taamaamat inuiaat ikinnerussuteqartut nunaminni illersuutissaattut ilaalluinnarput Inuit Pisinnaatsisaaffii pillugit aalajangersakkat atuuttut tunngavigalugit sulisartut pisinnaatsitaaffiisa illersorneqarnissaat.

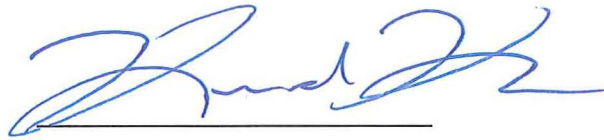
Suliniutinut angisuuni illuliortiternernik sanaartornernillu suliassat pillugit Inatsisartut inatsisaat sulisartut atugarisaannik pitsaasumik qaffasissusiliinissaq qitiutillugu suliarineqartariaqarpoq. Taamaamat pingaaruteqarpoq ataatsimiititaliap piffissaqarluarluni aalajangersaanermi tunngaviit eqqortuunersut qulakkeeqqissaarnissaannut periarfissaqarnissaa. Tamannalu tamakkiisumik naalakkersuisooqatigiinnit periarfissinneqarsimangilaq.

Inuit Ataqtigiit inatsit pineqartup ippinnartortaqaarsinnaanera tikkuarumavarput. Tassami inuit pisinnaatsitaaffii pillugit aalajangersakkat aamma sulisartut pisinnaatsitaaffiisa qanoq qulakkeerneqarnissaannut qanorlu atuutsinneqarnissaannut ilaalluinnarput. Ataatsimiititaliallu sulinermini pisinnaatsitaaffiit pineqartut itisilerlugit samminninnissaa Inuit Ataqtigiit piumasarigaluarparput akuerineqanngitsumik.

Isornartoqartillugu immikkut tikkuarumavarput aalajangiinerup kingorna Inatsisartut inatsisaat pineqartoq sulisartut nunatsinneersut aamma nunatta avataaneersut atugaannut ippinnartortaqaalersinnaammat. Tamanna pinngitsoorniarlugu ataatsimiititaliap piffissami sivisunerusumik atuinnissaa misissuinissaalu Inuit Ataqtigiit piumasarisimagaluarparput.

Taamaattorli illua-tungeriit naaperiaateqarlutik Inatsimmi pingaarnertut oqallisigineqartut isumaqtigiissutigaa. Taamaattumik Inuit Ataqtigiit allannguutissatut siunnersuutigisavut arlallit ilanngunneqarmata ajoriffissaqartinngilarput. Taamaalluta isumaqataalluta taasinissamut tunngavissaqalerluta.

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiissumilu oqaatigineqartutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.



Knud Kristiansen,

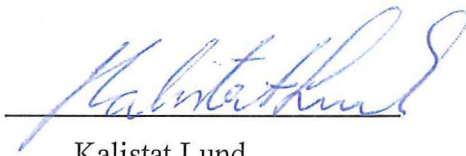
Siulittaasoq



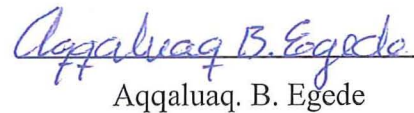
Jens B. Frederiksen



Ruth Heilmann



Kalistat Lund



Aqqaluaq. B. Egede

Uunga

allannguutissatut siunnersuut

Siunnersuut uunga: Suliniutini angisuuni illuliortiternernik sanaartornernillu suliassat pillugit Inatsisartut inatsisaata nr. xx, xx. xxx xxx-imeersup allanngortinnissaa pillugu Inatsisartut inatsisaat

Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliamit aappassaaneerinninnissamut saqqummiunneqartoq.

§ 1-imut

1. Nr. 3-mi § 10 c-mi imm. 2-4-tut ilanngunneqassapput:

“Imm. 2. Sulisup nunamit allameersup sulisitsisuata isumagissavaa sulisuusup nerisaqarneranut, ineqarneranut, sullisinut, akiliunneqarluni angalasarneranut sillimaserneqarneranullu aningaasartuutit matussusernissaat.

Imm. 3. Ataatsimoorussamik isumaqatigiissutini imaluunniit atorfininnermut isumaqatigiissummi aalajangerneqartut tunngavigalugit akissarsiat naatsorsorneqarneranni sulisumut nunamit allameersumut nerisaqarnerup, ineqarnerup, sullisit, akiliunneqarluni angalasarnerit aamma sillimmasiinerit nalingi ilaasutut naatsorsorneqarsinnaapput, pineqartut ataatsimut nalingat sapaatip akunneranut aalajangersimasumik angissusileriikkamit qaffasinernerunngippat, takuuk imm. 4.

Imm. 4. Naatsorsuinerimi imm. 3-mi pineqartumi aningaasat nalingat ilanngaatineqarsinnaasoq Naalakkersuisunit aalajangersarneqartassaaq tamanna pillugu nalunaarummik suliaqarnikkut, aammalu Naalakkersuisut naliliinerat tunngavigalugu nerisaqarnermut aamma ineqarnermut, sullisinut, akiliunneqarluni angalanernut aamma sillimmasiinerit aningaasartuutitut tunngatillugu. Januaarip aallaqqaataa aallarnerfigalugu ukiup Naalakkersuisut nalunaarummik suliaqarnerata qaangiunnerani nalunaarummi aningaasat amerlassusii aalajangersarneqarsimasut atuisunut akit qaffakkiartornerat tunngavigalugu iluarsiivigineqartassapput”.

Allannguutissatut siunnersuummut nassuiaatit

Allannguutissatut siunnersuutip kingunerissavaa § 10 c, imm. 2-mi ersarissumik aalajangersarneqassammat sulisitsisoq sulisartup nunamit allameersup nerisaqarneranut, ineqarneranut, sulliseqarneranut, angalaneritut akiliunneqarnissaanut sillimaserneqarneranullu aningaasartuutit matussusiisussaasoq.

Siunnersuummi § 10 c, imm. 3 naapertorlugu sulisup nunamit allameersup tunngaviummik akissarsiaasa naatsorsorneqarneranni sulisitsisuusup nerisaqarnermut aamma ineqarnermut, sulliseqarnermut, akiliunneqarluni angalasarnermut, sillimaserneqarnermut il.il. aningaasartuutit ilanngullugit naatsorsuutigisinnaavai. Taamaaliornikkut qulakkeer-

neqassaaq kalaallip sulinermik inuutissarsiuteqartup aamma sulinermik inuutissarsiuteqartup nunamit allameersup Kalaallit Nunaanni suliffeqartup akissarsiaasa pisissutaasinnaanermikkut naligiimmik inissisimanissaat. Sulinermik inuutissarsiuteqartoq kalaaleq nerisaqarnermut ineqarnermullu aammalu sillimmasiissutinut aningaasartuuteqarpoq aammalu sullisinut sulinngiffeqarlunilu angalanernut aningaasartuuteqarsinnaalluni. Aningaasartuutit taakku nalingat ilanngaatigereerlugu akissarsiat sinneruttut kalaallimut sulinermik inuutissarsiuteqartumut akissarsiat minnerpaaffissaannit minnerusumik isumaqatigiissutaasumilluunniit allanit annikinnerusumik tigusaqartarpoq. Taamaatorli sulisartup kalaallip aammalu sulisartup nunamit allameersup pisisinnaassusiisa *assigiilluinnarnissaat* siunnersuutikkut qulakkeerneqanngilaq: Sulisartut kalaallit isumaqatigiissut naapertorlugu tunngaviusumik akissarsianut ilanngullugit naatsorsorneqanngitsunik assersuutigalugu sulliseqarsinnaatitaasinnaapput imaluunniit akiliunneqarlutik angalasinnaatitaasinnaallutik. Tamatuma saniatigut sulisartut kalaallit nakorsamit ikiorneqarnissamut il.il. aningaasartuutit matussuserneqarnissaannut sillimmasiissuteqarnissamut aallaaviatigut pisariaqartitsinngillat, tassami peqqinnissaqarfiup sullississutaanik akeqanngitsumik atuisinnaatitaagamik.

Siunnersuummi § 10 c, imm. 3 aamma 4-mi aalajangersarneqarpoq sulisitsisup sulinermik inuutissarsiuteqartup nunamit allameersup tunngaviusumik akissarsiaanut ilaasutut naatsorsuutigisinnaasaata annerpaaffissaa Naalakkersuisut tamanna pillugu nalunaarusiornikkut aalajangersartassagaat. Angissutsip annertunerpaaffissaa nerisaqarnermut aamma ineqarnermut, atisanut sullisinut aningaasartuutinut, akiliunneqarluni angalanermut aammalu sillimmasiinnermut aningaasartuutinik pineqartunik naliliinnermik tunngavilimmik Naalakkersuisunit aalajangerneqartassaaq. Taamaaliornikkut qulakkeerneqassaaq pineqartut nalingisa sulisitsisumit qaffasippallaamik aalajangerneqannginnissaat. Tamanna periarfissaasimagaluarpat sulisitsisup sulinermik inuutissarsiuteqartup nunanit allaneersup tunngaviusumik akissarsiassaa nalikinnerulersissinnaassagaluarmagu. Siunnersuutikkut taamaasilluni sulinermik inuutissarsiuteqartup nunanit allaneersup illersorneqarnera aalajangiusimaneqarpoq.